

תגמולים למשרתים במילואים

המוסד לביטוח לאומי משלם תגמולים למי שנקראים לשירות מילואים על פי חוק שירות הביטחון או לאימוץ על פי חוק שירות עבודה לשעת חירום. המוסד משלם גם הענקות לנערים ונערות עובדים עד גיל 18 שנעדרו מעבודתם עקב השתתפות בחינוך קדם צבאי (בתנאי שהשתתפו בה יומיים רצופים לפחות ושעבדו בשלושת החודשים שקדמו לפעילות 30 ימי עבודה לפחות).

הביטוח הלאומי רשאי, לאחר התייעצות עם הוועדה הציבורית לעניין שירות מילואים, להקצות הענקות לפיתוח שירותי רווחה לטובת משרתים במילואים ובני משפחותיהם.

השתתפות במיזם סל הרווחה

המוסד משתתף במיזם סל הרווחה של צה"ל, שנועד להגביר את הלכידות החברתית ולעורר הזדהות ואהדה כלפי המשרתים במילואים. המיזם מופעל בידי אגף כוח אדם בצה"ל (אכ"א פרט), ובמסגרתו מתקיימים פעילויות נופש, ערבי יחידה, ערבי הוקרה ופעילויות גיבוש אחרות. סך ההענקות לא יעלה על 0.5% מאומדן הסכום השנתי הכולל של תגמולי המילואים המשולמים לפי החוק. התקציב כולו לענף זה ממומן בידי משרד האוצר במסגרת תקציב הביטחון. המוסד משתתף במיזם משנת 1999.

לוח 1: השתתפות המוסד במיזם סל הרווחה (מיליוני ש"ח, מהירים שוטפים) 2014-2022

שנה	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
סכום ההוצאה	6.5	6.5	6.5	5.5	6	6.1	5.2	6.5	0

ב-2020 היה היקף ההוצאה על המיזם 5.18 מיליון ש"ח, וב-2021 גדלה ההוצאה בכ-25% לכ-6.5 מיליון ש"ח (לוח 1). ב-2022 לא הוקמה ועדה המאשרת את התקציב ולא הועבר כל סכום למיזם בשנה זו, ולכן הוחלט ב-2023 להקצות סכום כפול לשנתיים, ל-2022 ול-2023.

שיעור התגמול והיקף התשלומים

שיעור התגמול ליום נקבע על פי השכר ברוטו (החייב בדמי ביטוח) של העובד בשלושת החודשים שקדמו ל-1 בחודש שבו חל השירות, חלקי 90 ימים. לצורך החישוב מובאים בחשבון גם דמי אבטלה, דמי פגיעה בעבודה, דמי לידה וכן תגמולים בעבור שירות מילואים אחר אם היה באותה תקופה. סכום המינימום לתשלום – 68% מהסכום הבסיסי מחולק ב-30 (בינואר 2022 : 204.34 ש"ח ליום, 6,130 ש"ח לחודש), וסכום המקסימום – 5 פעמים הסכום הבסיסי מחולק ב-30 (בינואר 2022 : 1,502.50 ש"ח ליום, 45,075 ש"ח לחודש).

היקף התשלומים מושפע מאירועים ביטחוניים ולכן נתון לתנודות רבות (לוח 2). ב-2014, עקב מבצע צוק איתן, עלו התשלומים ריאלית ב-22.5% והגיעו לכ-1.4 מיליארד ש"ח, וב-2015 ירדו ב-24%, לכמיליארד ש"ח. מ-2016 עלו התשלומים בהתמדה, וב-2018 הגיעו לכ-1.2 מיליארד ש"ח (עלייה ריאלית של 7.5% לעומת 2017). ב-2019 הם ירדו ב-6% לכ-1.17 מיליארד ש"ח, וב-2020 ירדו עוד, בכ-10%, והגיעו לכמיליארד ש"ח (לוח 2). לאחר הירידה ב-2019 ו-2020 עלו התשלומים ריאלית ב-2021 וב-2022 - ב-25.7% ו-15% בהתאמה, והגיעו ב-2022 לכ-1.6 מיליארד ש"ח. העלייה בהוצאה בשנת 2021 מוסברת בגיוס אנשי מילואים לתקופות ארוכות לצורך סיוע בהתמודדות עם מגפת הקורונה.

לוח 2: תשלומים למשרתים במילואים (אלפי ש"ח). 2022-2014

שנה	מחירים שוטפים	מחירי 2022	שינוי ריאלי (אחוזים)
2014	1,357,530	1,439,979	22.5
2015	1,021,479	1,090,415	-24.3
2016	1,118,126	1,200,124	10.1
2017	1,137,306	1,217,761	1.5
2018	1,232,404	1,309,026	7.5
2019	1,168,002	1,230,265	-6.0
2020	1,046,107	1,108,375	-9.9
2021	1,334,752	1,393,409	25.7
2022	1,602,260	1,602,260	15.0

שינויי חקיקה

ביולי 2022 התקבלה בכנסת תקנה 6א' שלפיה שכיר או עצמאי שהכנסתם עלתה בחודש השירות או בחודשיים שקדמו לו ב-20% לפחות ולמשך 3 חודשים רצופים, יהיו זכאים לתגמולים לפי ההכנסה הגבוהה. השינוי נועד לפצות את משרתי המילואים, שעד כה היו מקבלים את התגמול על פי השכר ברבעון האחרון, שהוא השכר הנמוך יותר לפני העלייה. התיקון הוחל למפרע מ-1 בינואר 2022 והמוסד יצא במסע פרסום לציבור הרחב.